

Програма фахового іспиту зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7 / укладачі: кандидати філологічних наук, доценти Митяй З.О., Пачева В.М., Сіроштан Т.В., Котенко О.В., Гапеева І.М., Акулова Н.Ю., Єгорова Ю.М., Огульчанська О.А., Мажара Н.С. Запоріжжя, 2024. 30 с.

Ухвалено на засіданні кафедри української мови
(протокол № 12 від 05 квітня 2024 року).

Ухвалено на засіданні кафедри української і зарубіжної літератури
(протокол № 15 від 13 квітня 2024 року).

АНОТАЦІЯ

Програма фахового іспиту включає перевірку раніше набутих навичок і умінь писемного та усного спілкування та їх використання як бази для розвитку комунікативної компетенції у сфері наукової і професійної діяльності, поряд з умінями знаходити, обробляти, аналізувати і використовувати інформацію, отриману з різних наукових та методичних джерел.

Матеріали програми розроблено з урахуванням новітніх вимог до рівня володіння рідною мовою абітурієнтами, які вступають до магістратури. Програма побудована на принципі навчального, лінгвістичного та загальногуманітарного зв'язку між бакалавратом та магістратурою.

Матеріали фахового іспиту розроблено згідно зі змістом нової програми з української мови та літератури для здобувачів закладів вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література.

Програму фахового іспиту адресовано здобувачам ЗВО, які планують вступати до магістратури. Передбачається, що рівень сформованості україномовної комунікативної компетенції абітурієнтів магістратури відповідає рівню вимог до вищої школи.

ВСТУП

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання здобувача освіти. Відтак глобалізація та демократизація сучасної вищої освіти вимагає широкого впровадження та використання новітніх освітніх технологій, які здійснюються в межах Болонського процесу.

Метою фахового іспиту є відбір абітурієнтів, які виявили здібності до успішного опанування мовознавчих і літературознавчих курсів зі спеціальності “Українська мова і література”, шляхом оцінки їх знань, умінь і навичок.

Завдання: абітурієнт повинен продемонструвати володіння категорійним апаратом лінгвістики в загальноосвітній школі, знання основних теорій та концепцій всіх розділів української мови, свідоме практичне володіння українською літературною мовою, засноване на вивченні її системи й підсистем – фонетичної, лексико-семантичної й граматичної, а також закономірностей, що визначають використання тих чи тих виражальних засобів відповідно до сучасних норм.

Абітурієнт повинен орієнтуватися в періодизації української літератури; уміти визначати провідні принципи літературних напрямів і течій, уміти наводити приклади з художньої літератури; уміти проводити паралелі між творами української і зарубіжної літератури, послуговуючись методом компаративного аналізу.

Абітурієнт повинен володіти компетентностями:

Загальні

Здатність усвідомлено засвоювати знання з освітніх компонентів, передбачених навчальним планом – самостійно і під керівництвом викладача.

Здатність застосовувати отримані знання у практичній роботі.

Здатність бути комунікативним, ініціативним, відповідальним, працювати в колективі; обирати творчий підхід до процесу навчання і подальшої професійної діяльності.

Здатність використовувати елементи наукової діяльності у діяльності за спеціальністю.

Здатність володіти комп'ютером на рівні користувача, виявляти елементарні навички медіаграмотності.

Фахові

Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови та літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури.

Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях.

Здатність розуміти природу художньої літератури як мистецтва слова; природу і світ літературно-художнього твору як головного об'єкта літератури; закономірності літературного процесу; функції художньої літератури; найзагальніші принципи та шляхи дослідження як літературного твору, так і літературного процесу.

Здатність аналізувати тенденції розвитку української літературної творчості, розуміти її філософсько-естетичні основи, особливості літературно-художніх епох, процеси виникнення, становлення й змінності традицій в українській літературі.

Здатність усвідомлювати національний і загальноєвропейський характер української літератури, зумовленість тематики і художніх особливостей творів суспільно-історичними, суспільно-культурними обставинами, об'єктивно поцінювати здобутки української літератури від її найдавніших часів до ХХ ст., внесок письменників материкової України й діаспори у розвиток української національної ідеї.

Здатність аналізувати в цілісній єдності епічні, драматичні і ліричні тексти.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Українська мова – національна мова українського народу. Єдність української національної мови в основних елементах фонетичної системи, граматичної будови та лексики при наявності діалектичних відмінностей.

Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови. Норми літературної мови, типи літературних норм.

Українська мова як система систем. Взаємодія різних рівнів української мови та їхня структурна ієрархія.

Писемна й усна форма сучасної української літературної мови. Питання про функціональні стилі сучасної української літературної мови.

Значення творчості І.П. Котляревського в історії української літературної мови. Значення Т.Г. Шевченка для розвитку української літературної мови.

Фонетика і фонологія української мови. Поняття фонем, функції фонем. Інваріант і варіанти фонем.

Система голосних і приголосних фонем сучасної української літературної мови, їх класифікація. Артикуляційна і акустична характеристика фонем у її головних виявах. Варіанти голосних і приголосних фонем.

Основні фонетичні одиниці мовлення української мови. Склад як явище фонетичне. Основні закономірності складоподілу в українській мові. Типи складів. Морфемне членування слова і складоподіл.

Зміни звукового складу в мовленнєвому потоці.

Палаталізація приголосних. Асиміляція приголосних (різновиди асиміляції). Дисиміляція приголосних (різновиди дисиміляції). Спрощення в групах приголосних. Історичні пояснення цих явищ.

Морфонологія як учення про регулярні фонологічні чергування у складі морфем, пов'язаних зі словотвором і словозміною української мови. Взаємозв'язок фонем і морфем. Морфи як варіанти однієї морфем.

Чергування голосних фонем в українській мові. Синхронне розуміння їх чергування:

а) зумовлене найдавнішими фонетичними процесами (е-о, і-а, о-а, е-і, у-а);

б) зумовлене пізнішими фонетичними процесами (о, е-о, о-о, е-о після шиплячих), інші різновиди чергування голосних.

Чергування голосних фонем в українській літературній мові. Історичне пояснення цих явищ.

Наголос в українській мові. Роль наголосу в розрізненні слів та їхніх форм. Головний та побічний наголоси. Слова з рухомим і нерухоми наголосом. Проклітики і енклітики. Логічний і емпатичний наголоси. Норми українського наголошування.

Поняття орфоєпії. Вимова та правопис. Орфоєпія і культура усного мовлення. Суспільне значення орфоєпічних норм. Сучасні орфоєпічні норми української мови. Причини відхилень від орфоєпічних норм.

Графіка української мови. Поняття графіки. Відомості з історії української

графіки. Український алфавіт, співвідношення між буквами і фонемами. Позначення м'якості приголосних на письмі, фонема **й**.

Українська орфографія. Відомості з історії українського правопису. Співвідношення орфографії з графікою і орфоепією. Принципи української орфографії. Поняття орфограми, різновиди орфограм. Принципи вживання великої букви. Правопис прізвищ і географічних назв. Огляд правопису слів іншомовного походження. Основні правила переносу. Графічні скорочення слів.

Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово та поняття.

Номінативна функція слова. Поняття лексеми, Типи лексичних значень слів в українській мові. Однозначні слова. Слова-терміни. Багатозначні слова.

Пряме й переносне значення слів. Основні типи переносних значень слів.

Омонімія. Розмежування омонімії і полісемії. Види омонімів. Міжмовні омоніми. Шляхи виникнення омонімів. Пароніми. Антоніми.

Морфологічні типи антонімів. Семантичні основи антонімічного протиставлення. Стилїстичне використання антонімів і омонімів. Синоніми, їх класифікація. Групи синонімів, Функції синонімів у мові.

Лексика сучасної української мови з погляду її походження. Лексика сучасної української літературної мови з погляду вживання.

Активна і пасивна лексика. Діалектизми, неологізми, архаїзми та історизми, їх стилїстичне використання.

Лексика сучасної української літературної мови з погляду експресивно-стилїстичного. Загальноживана, розмовно-побутова лексика. Книжна лексика. Термінологічна лексика. Експресивно-емоційна лексика. Жаргонізми, арготизми.

Поняття фразеологічної одиниці. Типи фразеологізмів у сучасній українській мові. Дилеми фразеологізмів. Вияв в українських ідіомах національної специфіки мови. Співвідношення між лексичним значенням слова та значенням фразеологізму. Лексико-фразеологічні зміни фразеологічних одиниць. Багатозначність фразеологізмів. Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Найважливіші праці з української фразеології.

Українська лексикографія як теорія і практика укладання словників української мови. Типи словників. Історія української лексикографії. Характеристика найважливіших лексикографічних праць з української мови.

Морфемна будова слова. Слово і морфема. Типи морфем. Матеріально виражені та нульові морфемі. Поняття про інтерфікс. Основа і закінчення. Зміни в складі слова в процесі історичного розвитку української мови. Основні закономірності сполучуваності морфем у межах слова.

Словотвір як учення про творення слів і загальні питання їх мотивації. Твірна основа та словотворчий формант. Словотвірний тип, словотвірна модель і словотвірне значення. Основні способи творення слів у сучасній українській літературній мові. Словотвір як джерело збагачення лексичного складу української мови.

Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична категорія. Граматичне значення слова у його відношенні до лексичного значення. Способи вираження граматичного значення слова в сучасній українській літературній мові. Граматична форма слова. Система граматичних категорій в українській

мові. Морфологічні, синтаксичні та лексико-граматичні категорії, історичні довідки про їхнє формування.

Принципи виділення частин мови в українській мові. Повнозначні та неповнозначні частини мови. Вигуки. Поняття про слова категорії стану та модальні слова як окремі лексико-граматичні розряди слів.

Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників. Перехід іменників з одного лексико-граматичного розряду до іншого. Граматичні категорії іменників.

Словозміна іменників. Поняття про парадигму іменників. Повна та неповна парадигма. Історичне пояснення варіантів відмінкових закінчень іменників сучасної української мови. Словотвір іменників.

Прикметник. Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників. Перехід відносних прикметників у якісні, присвійних – у відносні та якісні. Короткі та повні прикметники, їх стилістичні функції. Стягнені і нестягнені форми повних прикметників. Лексико-граматичні особливості і походження форм прикметників (з історичним поясненням).

Ступені порівняння якісних прикметників, їхнє значення й утворення. Відмінювання прикметників, наголос при відмінюванні прикметників. Словотвір прикметників, словотвірні засоби вираження міри вияву ознаки. Творення прикметників від географічних назв. Прикметники, утворені складанням основ, їх правопис. Перехід прикметників в іменники.

Числівник як частина мови. Походження числівників. Розмежування числівників та інших слів із кількісним значенням. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників. Питання про порядкові числівники.

Морфологічні групи числівників. Відмінювання числівників, їхні синтаксичні функції. Наголос у числівниках.

Займенник як частина мови. Співвідношення займенників з іншими частинами мови, лексико-граматичні розряди займенників. Історія предметно-особових і неособових займенників. Граматичні категорії займенників. Явище прономіналізації. Перехід займенників у інші частини мови. Стилiстичні функції займенників.

Поняття про дієслово. Семантичні, морфологічні ознаки і стилістична роль дієслів. Система дієслівних утворень в українській мові. Місце інфінітива в системі дієслівних форм. Дві основи дієслова. Класи дієслів. Поділ дієслів на дієвідміни.

Категорія виду дієслова. Неперехідні і перехідні дієслова, їх значення і утворення в історії української мови. Вживання форм одного способу в значенні іншого. Категорія часу дієслова, її зв'язок із категорією способу і виду. Сучасна система часових форм дієслова, історія їх творення. Співвідносне вживання часових форм дієслів. Стилiстичні властивості форм часу і способу дієслів.

Дієприкметник, активні і пасивні дієприкметники, історія їхнього творення і вживання. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники. Дієслівні форми на *-но*, *-то*, їх історія. Дієприслівник. Творення дієприслівників і синтаксична

роль. Історія виникнення дієприслівника. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.

Прислівник, його значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Творення прислівників. Перехід у прислівники інших частин мови. Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки. Поняття про слова категорії стану.

Прийменники, їх функції в мові. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Вживання прийменників з певними відмінками іменників. Полісемія, омонімія прийменників. Синонімія прийменників. Сполучники, їх функції. Розмежування сполучників і сполучних слів. Перехід повнозначних слів у сполучники. Частка як частина мови.

Загальні питання синтаксису. Предмет, об'єкт синтаксичної науки. Синтаксичні зв'язки, семантико-синтаксичні відношення. Синтаксичні одиниці у сфері мови й мовлення.

Словосполучення – некомунікативна одиниця синтаксису. Відмежування синтаксичних словосполучень від лексичних і фразеологічних. Типи синтаксичних відношень у словосполученні;

Атрибутивні, об'єктні, обставинні словосполучення. Граматичні зв'язки слів у словосполученнях. Типи словосполучень за характером стрижневого слова.

Речення як комунікативна одиниця мови і як основна синтаксична одиниця. Основні ознаки речення. Класифікація речень за метою висловлювання. Окличні речення. Речення стверджувальні і заперечні.

Просте речення. Основи поділу речень на прості й складні. Двоскладні та односкладні прості речення (непоширені й поширені); повні й неповні. Поняття про актуальне членування речення.

Речення з однорідними членами. Способи вираження означення, поняття про однорідні і неоднорідні означення. Узагальнені слова в реченнях з однорідними членами. Синтаксична роль узагальнених слів і словосполучень.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Основні умови відокремлення другорядних членів речення. Відокремлення означень. Узгодженні відокремлені означення. Дієприкметникові й прикметникові звороти як типи поширеного відокремленого означення.

Неузгоджені відокремлені означення. Пунктуація при відокремлених означеннях.

Вставні слова і словосполучення. Типи вставних слів і словосполучень за будовою і значенням.

Вставлені компоненти речення.

Звертання. Значення і способи їхнього вираження.

Порядок слів у простому реченні. Прямий і непрямий порядок слів.

Складне речення. Визначальні структурно-семантичні ознаки складного речення в сучасній українській мові. Змістова та інтонаційна єдність частин складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення: сполучники, сполучні слова, інтонація, порядок частин, співвідносність форм дієслів-присудків тощо. Сурядність і підрядність у складному реченні.

Складносурядні речення, їхня структура. Сурядні сполучники як один із

засобів вираження синтаксичних і змістових відношень між компонентами складносурядного речення. Особливості пунктуації в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення. Синтаксичне значення термінів “головна частина” і “підрядна частина”, функції сполучних слів і сполучників ускладнопідрядному реченні. Вказівні слова як компоненти головної частини. Підрядні частини, що залежать від головної частини в цілому або окремих його членів. Питання про принципи класифікації складнопідрядних речень у лінгвістичній літературі.

Функціональні типи складнопідрядних речень. Характеристика їхнього зв'язку з функцією підрядних частин.

Складнопідрядне речення з кількома підрядними. Супідрядність (однорідна й неоднорідна) і послідовна підрядність. Складні речення змішаного типу.

Безсполучникові складні речення, синонімічні до складносурядних і складнопідрядних речень; несинонімічні до сполучникових складних речень. Змістові відношення і засоби зв'язку між частинами безсполучникового речення. Складні речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком.

Період в українській мові; його структурні типи, особливості інтонації.

Надфразні єдності як синтаксично-стилістичні одиниці літературної мови.

Пряма, непряма і невласне-пряма мова. Співвідношення форм прямої і непрямой мови. Різні типи зв'язку прямої мови з непрямою. Заміна прямої мови непрямою і навпаки.

Пунктуація. Основи сучасної української пунктуації. Система розділових знаків: видільні й віддільні. Структура речення і пунктуація. Інтонаційні особливості й пунктуація. Використання засобів пунктуації для вираження емоційно-змістових відтінків речення. Основи вживання розділових знаків у простому й складному реченнях.

Текст. Граматичні категорії тексту.

Період. Складне синтаксичне ціле: структура. Абзац.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Авксентьев Г.Г., Калашнік В.С., Ужченко В.Д. Фразеологія сучасної української мови. Харків, 1997.
2. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків, 1987.
3. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Морфеміка української мови. К., 1987.
4. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. К., 1993.
5. Ващенко В.С. Слово та його значення. Посібник з лексикології. Дніпропетровськ, 1976.
6. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. К., 1993.
7. Горпинич В.О. Українська морфологія: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2002.
8. Горпинич В.О. Українська словотвірна дериватологія. Дніпропетровськ, 1998.
9. Грищенко А.П., Мацько Л.І. і ін. Сучасна українська літературна мова. К., 1997.
10. Дятчук В.В., Пустовіт Л.О. Семантична структура і функціонування лексики української мови. К., 1983.
11. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: Монографія. Донецьк., 1996.
12. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія. Донецьк, 2001.
13. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. К., 1995.
14. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української мови : навч. посібник для студентів філологічних факультетів. Одеса, 1996.
15. Клименко Н.Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. К., 1998.
16. Лисиченко Л.А. Лексикологія сучасної української літературної мови. Семантична структура слова. Харків, 1977.
17. Лісняк Н., Бабій І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. К., 2006 г.
18. Синтаксис СУЛМ: Проблемні питання: Навчальний посібник / І.І.Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. К., 1994.
19. Словотвір сучасної української літературної мови. К., 1999.
20. Сучасна українська літературна мова / Ж.В.Колоїз, Н.М.Малюга, В.В.Явір. К., 2006.
21. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. К.: Вища шк., 1993.
22. Сучасна українська літературна мова / За ред.. М.Я. Плющ. К., 1994.
23. Сучасна українська літературна мова. Лексика і Фразеологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. К., 1973.
24. Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник / За ред. О.Д.Пономаріва.

- К., 1994.
25. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / І. Вихованець, К. Городенська; За ред. І. Вихованця. К., 2004.
  26. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. К., 1981.
  27. Українська мова: Особливості практичного застосування/ Л.П. Гнатюк, О.В. Бас-Кононенко. К., 2006.
  28. Форми навчання в школі / За ред. Ю.І. Мальованого. К., 1992.
  29. Христіанінова Р.О. Просте речення в шкільному курсі рідної мови: Посібник для вчителя. К., 1991.
  30. Шульжук К.Ф. Синтаксис сучасної української літературної мови. К., 2003.

Додаткова

1. Арполенко Г.П., Городенська К.Г., Щербатюк Т.Х. Числівники української мови. К., 1980.
2. Багмут А.Й. Семантика і інтонація в українській мові. К., 1991.
3. Вихованець І.Р. Прийменникова система української мови. К., 1980.
4. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. К., 1987.
5. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові. Львів, 1981.
6. Гнатюк Г.М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. К., 1982.
7. Загнітко А.П. Дієслівні категорії в синтагматиці й парадигматиці. К., 1990.
8. Загнітко А.П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії). К., 1993.
9. Загнітко А.П. Функції граматичних форм роду. Укр. мова і літ. в шк. 1990. № 6. С.50-54.
10. Клименко Н.Ф. і ін. Формалізовані основи семантичної класифікації лексики/ Н.Ф. Клименко, М.М. Пешак, І.Ф. Савченко. К., 1982.
11. Клименко Н.Ф. Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові. К., 1984.
12. Коломієць М.П., Регушевський Є.С. Словник фразеологічних синонімів / За ред. В.О. Винника. К., 1988.
13. Перебийніс В.С. Кількісні та якісні характеристики системи фонем сучасної української літературної мови. К., 1970.
14. Русанівський В.М. Закономірності розвитку значення слова. Українська мова і література в школі. 1981. №4. С. 27 – 36.
15. Стріха А.Л., Гуревич А.Ю. Цікава граматики: Посібник для вчителя. К., 1991.
16. Тоцька Н.І. Голосні фонемі української літературної мови. К., 1973.
17. Труб В.М. Явище «суржику» як форма просторіччя в ситуації двомовності. Мовознавство. 2000. №1. С. 46 – 58.
18. Шевчук О.С. Семантичні можливості граматичних форм способу дієслова в сучасній українській літературній мові. Семантика і функції граматичних структур. К., 1991.

19. Шевчук О.С., Юхименко О.В. Образно-експресивне вживання часових форм дієслова в українській мові. Українська мова. Теорія і практика. К., 1993.

Словники

1. Головащук С.І. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. К., 1995.
2. Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів української мови. Львів, 1996.
3. Етимологічний словник української мови: В 7 т. К., 1982 - 2003.
4. Єрмоленко С.Я., Бибики С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів (За ред. С.Я. Єрмоленко). К., 2001.
5. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. К., 1998.
6. Коваль А.П., Коптілов В.В. Крилаті вислови в українській мові. К., 1975.
7. Коломієць М.П., Регушевський Є.С. Короткий словник перифраз / Заред. В.О. Винника. К., 1985.
8. Коломієць М.П., Регушевський Є.С. Словник фразеологічних синонімів / За ред. В.О. Винника. К., 1988.
9. Кочерган М.П. Словник російсько-українських міжмовних омонімів ("фальшиві друзі перекладача"). К., 1997.
10. Мазурик Д. Нове в українській лексиці: Словник-довідник. Львів, 2002.
11. Новий тлумачний словник української мови: В 4 т. К., 1998.
12. Новітній російсько-український словник-довідник. К., 1996.
13. Обернений частотний словник сучасної художньої прози. К., 1998.
14. Олійник І.С., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український словник. К., 1978.
15. Орфоепічний словник / Укл. Погрібний М.І. К., 1983.
16. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. / Уклад.: М. М. Пещак та ін. К., 2001.
17. Погрібний М.І. Словник наголосів української літературної мови. К., 1964.
18. Подольська Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. М., 1978.
19. Полюга Л.М. Словник українських морфем: близько 40000 слів. Львів, 2001.
20. Скрипник Л.Г. Фразеологія української мови. К., 1973.
21. Словник антонімів української мови / За ред. Л.С. Паламарчука. Вид. 2, доп. і випр. К., 2001.
22. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Вид. 2-е, випр. і доп. – К., 1985.
23. Словник іншомовних слів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. К.: Довіра, 2000.
24. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. К., 1973.
25. Українська мова. Словник-довідник / За ред. А. П. Загнітка. Донецьк., 1998.
26. Українська мова: Енциклопедія. К., 2000.
27. Український орфографічний словник / Уклад.: М. М. Пещак та ін. 3-є вид., переробл. і доповн. К., 2002.
28. Фразеологічний словник української мови: В 2 т. К., 1993.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

ФОЛЬКЛОР

Фольклор і фольклористика. Соціальна природа фольклору. Поняття фольклорного тексту, його варіантів.

Світоглядні системи українського фольклору. Жанрове багатство фольклорних творів, їх пізнавально-виховна спрямованість. Спільне і відмінне у фольклорі та художній літературі.

Періодизація усної народної творчості. Принципи збирання і вивчення фольклору.

Основні цикли обрядової поезії. Звеличення праці у піснях. Тематика суспільно-побутових пісень. Козацькі пісні, їх виникнення й побутування, патріотичне спрямування. Пісні українських січових стрільців, їх виникнення, патріотична спрямованість. Тематика родинно-побутових пісень. Естетика пісень про жіночу долю. Жартівливі родинно-побутові пісні. Пісні літературного походження. Поетика коломийок і частівок.

Наративні жанри фольклору. Естетика народних казок. Легенди та перекази. Жанрові особливості прислів'їв та приказок. Загадки. Народні повір'я.

Походження та історичний розвиток дум. Історичні пісні. Ідейно-художня специфіка народних балад.

Форми народного драматичного дійства. Народна драма: походження, становлення, художня своєрідність. Вертепна драма. Ляльковий театр.

Дитячий фольклор. Скоромовки, лічилки. Колискові пісні. Забавлянки, пестушки, дражнилки. Дитячі ігри

Робітничий фольклор. Міський фольклор.

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Праукраїнська література епохи зрілого Середньовіччя.

Давня українська література. Вступ. Виникнення, розвиток і специфіка давньої української літератури. Періодизація давньої української літератури. Дослідники давнього українського письменства.

Література Київської Русі. Багатство жанрів і тем перекладної літератури (Біблія, апокрифічна література, агіографічне письменство, патристика і збірники афоризмів, природничо-наукова література.

Хронографи, повісті та романи). Оригінальна давньоруська література (літописи, по учення, сказання, ораторсько-учительна проза, паломницька література, моління). Феномен "Слова о полку Ігоревім": історична основа твору та художнєзображення подій у ньому; авторський задум (провідна думка) і його розкриття через сюжет, композицію, систему образів; жанрові особливості й стиль.

Українська література епохи пізнього Середньовіччя.

Українська література II половини XIII ст. Літописання цього періоду (Галицько-Волинський літопис). Ораторсько-проповідницька та агіографічна проза ("Слово про загибель землі Руської" та ін.).

Українська література XIV – першої половини XVI ст. Історичні умови

і культурний розвиток українських земель у XIV – першій половині XVI ст. Літописання XIV – XVI ст. Житійна література (нові редакції Києво-Печерського патерика). Творчість українських латиномовних письменників (Юрій Дрогобич, Павло Русин, Григорій Чуй, Станіслав Оріховський).

Українська література епохи Відродження. Бароко в давній українській літературі.

Українська література II половини XVI – першої половини XVII ст. Історичні обставини та культурно-освітній рух на Україні у II половині XVI – першій половині XVII ст. Полемічна література (виникнення, розвиток, твори видатних полемістів). Творчість Івана Вишенського – вершинне досягнення української полемічної літератури кінця XVI – першої половини XVII ст. Початки віршової літератури. Перші спроби висвітлення теорії віршування в граматиках Лаврентія Зизанія і Мелетія Смотрицького. Виникнення і розвиток української драматургії. Шкільна драма. Діалоги та інтермедії.

Українська література II половини XVII ст. Історичні обставини та культурні події в Україні другої половини XVII ст. Прозова література: нові редакції літературних пам'яток; творчість Дмитра Туптала. Ораторсько-проповідницька проза (Лазар Баранович, Іоникій Галятовський, Антоній Радивилівський). Історико-повістева проза (літописи – Густинський, Львівський, Київський; “Кройніка...” Феодосія Софоновича, “Синопис”). Українське віршування. Поетики. Творчість Климентія Зіновієва, Лазаря Барановича, Івана Величковського. Драматична творчість (шкільні драми, інтермедії). Переклади.

Українська література епохи Просвітництва: синтез стилів (бароко, класицизм, просвітительський реалізм, елементи сентименталізму).

Українська література XVIII ст. Історичний та культурний розвиток України у XVIII столітті. Козацькі літописи XVII – XVIII століть (твори Самовидця, Григорія Граб'янки, Самійла Величка). “Історія Русів”. Українська драматична творчість XVIII століття (шкільна драма (“Милість Божа”), інтермедії, вертепні п'єси). Поезія (панегіричні вірші, духовна та громадська лірика, любовна поезія; художні особливості поетичних творів та їх історико-літературне значення).

Феофан Прокопович – один із найвидатніших державних і культурних діячів першої половини XVIII століття (життєвий шлях і літературно-естетичні погляди, віршовані твори, трагікомедія “Володимир”).

Гумор та сатира в українській літературі XVIII ст. Джерела українських гумористичних і сатиричних творів. Розвиток інтермедійного жанру. Бурлескна творчість мандрівних дяків (пародії; генезис і тематика віршів-травестій). Сатиричні вірші II половини XVIII століття (“Отець Негребецький”, “Пекельний Марко”, “Вірша про Кирика”, “Плач київських ченців”, “Доказательства Хама Данилея Кукси потомственні”, “Плач дворянина”).

Творчість Григорія Сковороди. Загальні висновки до курсу. Життєвий шлях. Г.Сковорода – філософ, письменник, педагог. Жанрове й тематичне розмаїття, художні здобутки поезії Г. Сковороди (зб. “Сад божественних пісень”, позазбіркові поезії). Г.Сковорода як байкар. Притчі Г.Сковороди. Значення творчості Г.Сковороди в історії української і світової культури й

літератури. Сковорода і сучасність. Загальні висновки до курсу.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.

Поняття “нова українська література”, її періодизація.

Просвітительський реалізм передшевченківського періоду. Бурлеск і твори, що стояли поза бурлескною традицією. Вияви сентименталізму, поєднання його з реалістичними тенденціями. Шляхи розвитку романтизму в обох його течіях. Жанрове, тематичне, образне і мовне збагачення літератури.

І. Котляревський – перший класик нової української літератури, видатний просвітитель. Близькість до декабристського руху. “Енеїда”, її зв’язки з національними традиціями, зарубіжною літературою. Ідейно-тематична основа творчий метод поеми. Поняття про бурлеск і трагедію. Силабо-тонічний вірш. Жанрове новаторство, народність.

Драматичні твори (“Наталка Полтавка”, “Москаль-чарівник”), їх художні особливості. Просвітительський реалізм письменника.

Творчість П. Гулака-Артемівського. Протипанська спрямованість його байки “Пан та Собака”. Особливості форми.

Г. Квітка-Основ’яненко, його українські повісті та оповідання. Гумористично-сатиричні твори (“Салдацький партрет”, “Мертвецький великдень”, “Конотопська відьма” та ін.). Сентиментально-реалістичні повісті (“Маруся”, “Сердешна Оксана”, “Козир-дівка”), їх ідейно-тематичне спрямування.

Драматичні твори письменника (“Шельменко-денщик”, “Сватання на Гончарівці” тощо).

Творчість Є. Гребінки, особливості його реалізму.

Історична тема у творчості Є. Гребінки та М. Костомарова.

Романтизм в українській літературі. Місце і значення його в процесі становлення нової української літератури. Критика антинаукового протиставлення реалізму романтизмові. Взаємозв’язки українських романтиків з митцями зарубіжної літератури.

Творчість поетів-романтиків Л. Боровиковського, М. Костомарова, А. Метлинського, В. Забіли, М. Петренка.

ЛІТЕРАТУРА 40–60-Х РР. ХІХ СТ.

Літературний рух 40–60-х років ХІХ ст. в Україні. Подальший розвиток романтизму. Поняття про критичний реалізм як творчий метод художньої літератури. Утвердження критичного реалізму в творчості Т. Г. Шевченка.

Розширення творчих меж критичного реалізму 50-60-х років, збагачення темами, поява нових образів, жанрове зростання. Журнал “Основа” та його значення для активізації літературного процесу на Україні.

Т. Шевченко – основоположник нової української літератури. Творчий шлях поета.

Лірика і балади раннього періоду. Соціально-побутові та історичні поеми раннього періоду. Романтизм і реалізм у поемі “Гайдамаки”.

Драматичні твори, їх зв’язок з розвитком літературного й театрального

мистецтва. “Назар Стодоля”.

Лірика періоду “трьох літ”, її громадянський пафос і висока художня довершеність. Ідейно-естетичні погляди поета того часу.

Сатира письменника, її народний характер. Тематичне, жанрове і стильове багатство поем “Сон” (“У всякого своя доля”), “Кавказ”, “І мертвим, і живим...”.

Соціально-побутові поеми “Сова”, “Наймичка”, “Відьма”. І. Франко про еволюцію образу матері в Шевченковій творчості.

Твори на історичні теми, історична концепція Т. Шевченка (“Холодний яр”, “Єретик”, “Сліпий” та ін.).

Творчість 1847–1857 років. Цикл поезій “В казематі”. Поет на засланні, його лірика, її мотиви, образи. Революційний пафос віршів і поем цього періоду (“П. С.”, “Княжна”, “Варнак”, “Марина” тощо). Їх композиція, образи і стиль.

Творчість 1857–1861 років. Поема “Неофіти”, вірш “Юродивий”.

Творчість Марка Вовчка. Т. Шевченко про письменницю. “Народні оповідання”.

Повісті “Інститутка”, “Кармелюк”. Злободенність тематики, своєрідність жанру і стилю. Розповідна майстерність письменниці. Оповідання і повість як жанри епічного.

Байкарська творчість Л. Глібова. Ідейно-естетичний зв’язок її з творами попередників в українській літературі (Є. Гребінка). Новаторство байкаря. Образ оповідача в байці.

Реалізм і народність байок 40–60-х років, збагачення їх тематики й поетики.

Байка як жанр епічного роду.

Життя і творчість С. Руданського, його новаторство у жанрі співомовок. Їх викривальний зміст, поетика.

Громадянська та інтимна лірика С. Руданського. Пошуки у жанрі епічної історичної поеми.

Творчість П. Куліша. Перший український роман “Чорна рада”: жанрово-художня своєрідність, особливості композиції, проблематика, система образів.

Творчість А. Свидницького. “Люборацькі” як перший зразок реалістично-соціального роману-хроніки в українській прозі. Система образів, прийомів їх творення, особливості стилю. Гумор і сатира як різновид комічного.

Творчість О. Стороженка. Відображення селянського побуту в оповіданнях “Закоханий чорт”, “Вуси”, “Голка”, “Межигірський дід” та ін. Незакінчена повість “Марко Проклятий”: особливості інтерпретації фольклорного сюжету, система образів, композиція.

Поетична спадщина Ю. Федьковича, використання Шевченкових традицій.

Лірика, її мотиви і образи. Проза письменника.

ЛІТЕРАТУРНИЙ РУХ 70–90-Х РОКІВ ХІХ СТ. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Українознавство 70–90-х років ХІХ ст. у контексті національно-визвольних змагань.

Вісники національної правди.

Журналістика. (“Зоря”, “Правда”, “Буковина”.) Збірники та альманахи.

Театр (М. Кропивницький, М. Старицький, М. Лисенко, І. Карпенко-Карий).

Театр в Галичині.

Розвиток української літератури. Боротьба І. Франка за демократичну літературу, посилення зв'язків з передовою російською літературою. Михайло Драгоманов у полеміці про українську літературно-національну справу 70-90-х років. Новий етап розвитку реалізму в 70–90-х роках. Тематичне, жанрове і стильове збагачення демократичної літератури.

Творчість І. Нечуя-Левицького. Життєвий і творчий шлях письменника-демократа. Тема села в ранній творчості І. Нечуя-Левицького. Соціально-побутові повісті: “Микола Джеря”, “Кайдашева сім'я”, “Бурлачка”. Їх образи, художні особливості, майстерність типізації й індивідуалізації в них. Твори про духівництво та інтелігенцію (“Старосвітські батюшки та матушки”, “Афонський пройдисвіт”, “Хмари”). Драматургія І. Нечуя-Левицького. Сатирична комедія “На Кожум'яках”, драма “Маруся Богуславка”. Значення творчості І. Нечуя-Левицького в розвитку української прози.

Життєвий і творчий шлях О. Кониського. Тематичне спрямування творів письменника. Актуальність порушених проблем у творчості письменника (“Хвора душа”, “Панська воля”, “Баба Явдоха”, “Семен Жук і його родичі”).

Життєвий і творчий шлях Панаса Мирного. Літературно-естетичні погляди письменника. Рання творчість, її зв'язок з традиціями М. Гоголя, Марка Вовчка (“Лихий попутав”, “П'яниця”). Твори з життя інтелігенції (“Лихі люди”, “Народолобець”, “Пригоди з Кобзарем”). Роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, його тематика, образи, засоби їх типізації, мова твору. Своєрідність композиції роману. Поняття про соціально-психологічний роман. Соціально-психологічний роман “Повія”. Композиція твору. М. Коцюбинський, І. Франко про роман “Повія”. Оповідання й повісті 80–90-х років (“Голодна воля”, “Морозенко”, “Серед степів”, “Лихо давнє й сьогочасне”). Ідейно-художні особливості творів. Драматичні твори (“Лимерівна”, “Перемудрив”).

Життєвий і творчий шлях Д. Марковича. Творчаспадщина Д. Марковича (“Мій сон”, “Мої гріхи”, “Шматок”, “На Вовчому хуторі”).

Творчість Б. Грінченка. Багатогранність наукової, літературної і громадської діяльності Б. Грінченка. Поетична творчість; різноманітність жанрів: вірші, балади, поеми, байки. Тематика ліричних творів. (“Шматок хліба”, “До праці”). Художня майстерність поем письменника. Сатирична поезія (“Маніфест”). Байки. Мала проза Б. Грінченка. (“Без хліба”, “Хата”, “Олеся”). Своєрідний характер реалізму у діалогі. “Сонячний промінь”, “Серед темної ночі”, “Під тихими вербами”. Драматичні твори письменника. Значення творчості письменника.

Життєвий і творчий шлях Н. Кобринської. Риси творчої індивідуальності письменниці. Специфіка повістєвої манери Н. Кобринської (“Пані Шумінська”, “Задля кусника хліба”). Мотиви і образи народної демонології у збірці “Казки” (“Хмарниця”, “Прости біг”).

Творчість Є. Ярошинської. Тематичне спрямування повістей (“Понад Дністром”, “Перекинчики”). Фольклорно-етнографічні розвідки письменниці.

Поезія 70–90-х років. Традиції Шевченка у поезії І. Франка,

М. Старицького, Я. Щоголева, Б. Грінченка, Олени Пчілки, Василя Мови (Лиманського), І. Манжури, П. Грабовського (М. Старицький: “Борцю”, “До молоді”).

Творчість Я. Щоголева. Політичні та естетичні погляди. Рання творчість. Збірки поезій “Слобожанщина”, “Ворскла”. Ідейно-художній аналіз поезій письменника. (“Ткач”, “Бурлаки”, “На могилі”, “Осінь”). Пісенність віршів Я. Щоголева. Героїчно-романтичні образи запорожців (“Орел”, “Воля”). Місце Я. Щоголева в українській поезії.

Творчість І. Манжури. Громадська, етнографічна і літературна діяльність І. Манжури. Погляди на літературу і мистецтво. (“До музи”, “До Дніпра”). Образи знедолених трудящих у віршах “З заробітків”, “Бурлакова могила”.

Творчість П. Грабовського. Життєвий і творчий подвиг П. Грабовського. Боротьба поета за реалізм, народність літератури проти теорій “чистого мистецтва” та “єдиного потоку”. Твори про роль митця в суспільстві (“Я не співець чудовної природи”, “До парнасців”, “До сіячів”). Тематичне багатство поезій (“Швачка”, “Веснянка”, “Не раз ми ходили в дорогу”, “До Н.К.С.”, “До України”, “До Русі-України”). Новаторство поета. Літературно-критичні твори (“Дещо про творчість поетичну”, “Пам’яті Т.Г. Шевченка”). Значення творчості поета.

Український професійний театр і драматургія другої половини ХІХ ст.

Театр корифеїв під керівництвом М. Старицького, М. Кропивницького. Театр галицького товариства “Руська бесіда”, його оцінка І. Франком, М. Кропивницьким.

Творчість М. Старицького. Актуальність тематики і сценічність творів М. Старицького: “У темряві”, “Не судилось”, “Талан”.

Новаторство письменника у створенні жанру історичної драми (“Б. Хмельницький”, “Маруся Богуславка”, “Оборона Буші”, “Остання ніч”). Художня проза. “Облога Буші”, трилогія “Богдан Хмельницький”. Роман “Разбойник Кармелюк”. Значення творчості М. Старицького.

Драматургія і театральна діяльність М. Кропивницького. Перша соціально-побутова драма. Продовження традицій І. Котляревського і Т. Шевченка у п’єсі “Дай серцю волю, заведе в неволю”. Психологізм драми “Доки сонце зійде, роса очі виїсть”. Актуальність проблематики драми “Глитай або ж Павук”. Художня цінність водевілю “По ревізії”. Твори для дітей: п’єсиказки “Івасик-Телесик”, “По щучому велінню”. Значення творчості драматурга.

Творча діяльність І. Карпенка-Карого. Соціально-побутова драма “Бурлаки”. Соціальний характер конфлікту у драмі. Глибина психологізму у драмах “Безталанна” та “Наймичка”. Новаторство п’єс. Новаторство у жанрі соціальної комедії (“Розумний і дурень”, “Сто тисяч”, “Хазяїн”). Високі сценічні якості комедії “Мартин Боруля”, своєрідність конфлікту, особливості гумору п’єси. Діалогія “Суєта”, “Житейське море”. Історична тематика в творчості І. Карпенка-Карого (“Бондарівна”, “Паливода 18 ст.”, “Гандзя”, “Сава Чалий” – як “архівір нашої літератури” І. Франко).

Життєвий і творчий шлях І. Франка.

Літературно-естетичні, філософські погляди письменника. Становлення

І. Франка як поета, його роздуми про “секрети поетичні”. Збірка “З вершин і низин”, її новаторство, тематика, художня досконалість. Збірка “Зів’яле листя”. Мотиви інтимної лірики. Жанрова різноманітність і новизна збірки. Літературна критика про цю збірку. Ідейно-художній аналіз соціально- побутових, історичних і філософських поем (“Дума про Маледикта Плосколоба”, “Лис Микита”, “Іван Вишенський”, “Похорон”, “Мойсей”, “Страшний суд”). Місце художньої прози у спадщині письменника. Твори з робітничою тематикою (“Бориславські оповідання”, “Борислав сміється”). Оповідання, повісті з життя селянства (“Ліси й пасовиська”, “Добрий заробіток”). Твори з життя інтелігенції (“Лель і Полель”, “Перехресні стежки”). Історична тема в прозі І. Франка (“Захар Беркут”). Драматичні твори, їх тематика, жанри. Соціально-побутова драма “Украдене щастя”, її конфлікти, реалізм і типовість образів. Літературно-критична діяльність: “Література, її завдання і найважливіші ціхи”, “Слово про критику”, “Із секретів поетичної творчості”. Переклади Франка (В. Шекспір, В. Гюго, Г. Гейне). Роль І. Франка у розвитку української фольклористики. І. Франко і наша сучасність.

КІН. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.

Філософсько-естетичні тенденції культурного життя Європи. Історико-культурна ситуація в Україні кін. ХІХ – поч. ХХ ст. Особливості розвитку української літератури доби помежів’я. Продовжувачі традицій реалізму в українській прозі кін. ХІХ – поч. ХХ ст. Проблемно-стильові вектори розвитку «літератури про народ». Змістові доміанти прозових творів Т. Бордуляка. Специфіка оповідної манери в малій прозі О. Маковея. Жанрово-стильові особливості прози перехідного періоду. Визначальні принципи української сецесійної епіки межі ХІХ–ХХ ст. Творча еволюція Г. Хоткевича. Специфіка ідіостилю С. Васильченка. «Естетика страждання» у прозі А. Тесленка.

Творчість А. Кримського. Постаць А. Кримського у вітчизняному літературознавчому дискурсі. Експериментальний характер малої прози письменника. Роман «Андрій Лаговський»: жанрова специфіка, проблемно-стильові доміанти.

Творчість М. Коцюбинського. Естетичні стратегії ранньої творчості М. Коцюбинського. Лірико-психологічні студії 1901–1905 рр. Новелістика 1906–1910 рр.: розширення проблемно-стильової палітри. Ідейно-естетичні доміанти творів останніх років життя. Повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» – оригінальна інтерпретація універсального сюжету.

Творчість М. Яцкова. «Суб’єктивна онтологія» творчості М. Яцкова. Гетерогенність прозового доробку письменника. Творчість М. Яцкова в українському та зарубіжному літературному контексті.

Творчість О. Кобилянської. Ідея «нової жінки» у творах О. Кобилянської. Проблема взаємодії біологічного та культурного начал. Художнє осмислення філософії Ф. Ніцше. Рецепція християнських мотивів у творчості письменниці. Поетика О. Кобилянської як модель раннього українського модернізму.

Творчість представників «Покутської трійці». Константи єдності й колізії «покутської трійці». Естетичні засади художнього мислення Василя

Стефаніка. Структурно-семантична основа художнього світу Марка Черемшини. Психологічне підґрунтя художньої думки Леся Мартовича.

Творчість В. Самійленка. Світоглядно-естетичний поліфонізм поетичної творчості В.Самійленка. Проблемно-стильові доміанти філософської лірики поета. Філософська інтерпретація давньогрецької легенди в поемі «Герострат». Інтертекстуальна основа сатирично-гумористичних творів митця.

Творчість Лесі Українки. Поетична аксіосфера Лесі Українки. Структурні параметри поетичного тексту. Семантико-стильова специфіка ліро-епосу. Авантекст як основа мислетворення Лесі Українки. Новаторство та семантико-поетикальні доміанти драматургії Лесі Українки. Творчість Лесі Українки в контексті світової драматургії.

Творчість Миколи Вороного. Микола Вороной як теоретик символізму. Світоглядно-естетичні доміанти символізму в поетичній творчості митця. Структурна своєрідність творчості Миколи Вороного-символіста. Інтертекстуальний вимір поезії Миколи Вороного.

Творчість Олександра Олеся. Естетичні тенденції поетичної творчості Олександра Олеся. Неоромантична основа художнього світу митця. Інтерпретація світоглядно-естетичних засад символізму. Спорідненість із романтичною лірикою XIX ст. Елементи експресіоністичної поетики. Особливості художнього світу Олеся-драматурга.

Творчість представників «Молодої Музи». «Молода Муза» як антипод позитивістської парадигми. Характер ліричного світовідчуття Богдана Лепкого. Поетичне новаторство Володимира Пачовського. Особливості лірики Петра Карманського.

Творчість Володимира Винниченка. Жанрово-стильова поліфонія прози В.Винниченка. Полеміка з етнографічним реалізмом у малій прозі письменника. Експерименти з художньою формою в метанаративах В. Винниченка. Провідні теми й мотиви драматургії автора. Ознаки епічного мислення драматурга. Жанрово-стильова неоднорідність п'єс. Поетика конфлікту в драмах В. Винниченка.

ЛІТЕРАТУРА XX ст.

Загальна характеристика літературного процесу 10-х – 40-го рр. XX ст. Культурне відродження України кінця 10–20-х рр. Особливості українського соціокультурного життя 30-х рр. XX ст. Літературно-художній процес означеного періоду в контексті національної і світової культури. Літературні течії, напрями, спілки, полеміки. Дискусія 1925–1928-го рр.; обмеження творчих можливостей письменників, репресії проти них.

Принципи періодизації та сучасні підходи до вивчення історії української літератури XX – початку XXI ст.

Розмаїття стильових течій в українській поезії кінця 10-х – I половини 20-х рр. XX ст. Основні тенденції розвитку української поезії кінця 10-х – I пол. 20-х рр. XX ст.

Творчість поетів-символістів (Г. Чупринка, П. Тичина та ін.). Поезія романтиків революції (В. Еллан-Блакитний, В. Сосюра). Український футуризм

(М. Семенко, О. Влизько, М. Бажан). Авангардизм (“конструктивний динамізм”) В. Поліщука та інших українських поетів.

Українська поезія II половини 20-х – 40-го рр. ХХ ст. Творчість поетів Наддніпрянської України (О. Влизько, М. Йогансен, В. Свідзинський, Є. Плужник). Західноукраїнська поезія 20–30-х рр. (Б.-І. Антонич, С. Гординський). Поетична еміграція (“празька”, “варшавська” школи; творчість Є. Маланюка та ін.). Літературна критика про розвиток української поезії впродовж 10-х – 40-го рр. ХХ ст.

Загальна характеристика української прози 10-х – 40-го рр. ХХ ст. Тенденції розвитку української прози 10-х – 40-го рр.: жанри, стилі, напрями, визначні твори. Життєві й творчі долі письменників-прозаїків цього періоду. Літературна критика про прозу 10-х – 40-го рр. ХХ ст.

Творчість Г. Косинки. Джерела творчості, оригінальність проблематики та стилю прози Г. Косинки. Літературні початки (ранній період творчості: зб. “На золотих богів”, оповідання “Фавст”); генезис проблематики й стилю протягом 1926–1933 рр. (зб. “В житах”, оповідання “Гармонія”, “Серце”). Г. Косинка і його доба.

Творчість Ю. Яновського. Ю. Яновський-романіст (“Чотири шаблі”, “Майстер корабля”, “Вершники”) як “майстер творів неперепутної художньої вартості” (Ю. Ковалів). “Чотири шаблі” – новий тип романної змістоформи (проблематика твору, його жанр, композиція, стильові особливості). Новаторство Ю. Яновського-романіста.

Українська драма 10-х – 40-го рр. ХХ ст. Загальна характеристика української драматургії й театральної справи періоду 10-х – 40-го рр. ХХ ст. Творчість І. Кочерги, М. Куліша та ін. драматургів. М. Куліш – основоположник новітньої української драми. Життєвий і творчий шлях М. Куліша. М. Куліш-художник у п’єсах “97”, “Народний Малахій”, “Мина Мазайло”, “Патетична соната”. Новаторство М. Куліша-драматурга. М. Куліш і Л. Курбас. Місце М. Куліша в українському літературному процесі I половини ХХ ст.

Літературний процес 40–50-х роках ХХ століття (Друга світова війна та повсення). Канони соцреалізму як «основного методу радянського мислення». Ліквідації літературних угруповань. Ідейно-естетичний рівень художніх творів 40-х рр. ХХ ст. Моделі війни в соцреалістичному вимірі літератури.

Поезія Другої світової війни. Мобілізаційний статус літератури як передумова ключової позиції поезії в літературі 40-х років ХХ століття. Образ матері та України в поезіях Максима Рильського «Мандрівка в молодість», «Слово про рідну матір». Поняття «фронтowa муза». Інтерпретація образу України в поезії Володимира Сосюри воєнного часу. Дихотомія творчого доробку Миколи Бажана: боротьба соцреалізму з авангардизмом. Незавершена поема «Сліпці».

Парадигма воєнної та повсенної творчості О. Довженка в культурному контексті доби. Антивоєнна новелістика: «Воля до життя», «Стій, смерть, зупинись!» Історична доля української нації в кіноповісті «Україна в огні». О. Довженко про жінку на війні: проблема зради і патріотизму. Воєнна

публіцистика О. Довженка. Народно-поетичні образи в кіноповісті «Повість полум'яних літ». Таємничий приватний вимір «Щоденника» Олександра Довженка. Олександр Довженко – драматург. Поетикальні особливості драматичної поеми «Потомки запорожців» (1943) та п'єси «Життя в цвіту» (1948).

Антимілітарні проєкції ранньої прози О. Гончара. Бінарна опозиція «війна – мир» у новелах «Модри камінь», «За мить щастя». Лірико-емоційна «документальність» трилогії «Прапорносії». Система образів символів в художній тканині роману «Людина і зброя».

Осягнення драматизму війни та повоєнної дійсності у доробку Ю. Яновського. Оптимістичні візії автора. Поетикальні особливості роману «Жива вода» (1947): історія написання роману; деформація духовного життя в Україні у повоєнну добу; система образів, образів-символів та антропонімічна система роману.

Українська драматургія періоду тоталітаризму. Драматургія періоду Другої світової війни в парадигмі масової культури епохи. Більшовицьке трактування образів-характерів у драмі Олександра Корнійчука «Фронт» у контексті канонічної соцреалістичної літератури. Внесок Івана Кочерги у розвиток українського театру. Жанрово-стильові особливості драми Івана Кочерги «Ярослав Мудрий». Юрій Яновський – драматург: родинна драма «Дочка прокурора».

Майстри сатири і гумору в українській літературі середини ХХ ст. Соцреалістична інтерпретація сутності та художньої функції сатиричного сміху. Гумор і сатира на сторінках журналу «Перець». Трагізм життєвого та творчого шляху Остапа Вишні (Павла Губенка). Жанрові ознаки усмішок та її різновиди: усмішка-пародія, усмішка-жанр, усмішка-нарис, усмішка-мініатюра, усмішка-реп'яшок тощо. Тема війни та повоєння в усмішках Остапа Вишні: «Зенітка», «Бліцкриг», «Географія».

Проблема художньо-стильових пошуків діаспорної літератури: традиції та новаторство. Об'єднання українських письменників в еміграції «Слово». Роль «Слова» в організації літературного життя українського зарубіжжя. Мистецький український рух як духовний феномен. Поняття «велика література» у трактуванні Уласа Самчука та Івана Багряного. Особливості «національно-органічного стилю» за Юрієм Шерехом (Шевельовим). Модерністські пошуки письменників «Планети Ді-Пі».

Художнє осмислення протистояння людини та системи в романах І. Багряного. Екзистенційні пошуки людини в романі «Людина біжить над прірвою». Художній світ роману «Тигролови»: специфіка жанру, образна система, хронотоп, символіка. Проблема «політичного та духовного терору» в романі «Сад Гетсиманський».

Антитоталітарна проза У. Самчука. Улас Самчук і Нобелівська премія. Публіцистика митця. Стаття «Нарід чи чернь?» Відображення національно-визвольної боротьби українського народу в романі «Чого не гоїть вогонь»: жанрова своєрідність, образи-характери, сюжетні лінії.

Жанрово-стильові особливості творчої манери Т. Осьмачки. Специфіка

повісті «Старший боярин».. Стильова поетика та автобіографізм поеми «Поет». Відтворення сталінських репресій в повісті «Ротонда душогубців».

Інтелектуальна проза В. Петрова-Домонтовича. Поетикальні виміри роману «Доктор Серафікус»: жанрові особливості, широта проблематики, психологізм, урбанізм. Політичний вимір доби в романі «Без ґрунту». Деструкція як художній прийом у повісті «Дівчина з ведмедиком».

Особливості розвитку української літератури повоєнного періоду. Тематика, проблематика та основні мотиви художніх творів 50-х рр. Втручання керівних органів у творчий процес як негативний чинник розвитку українських письменства. Поетика повоєнної поезії. Жанрово-стильові особливості прози. Причини занепаду української драматургії в другій половині 50-х рр. Теорія «безконфліктності» та її сутність. Криза літературного роду. Ідейно-естетичний аналіз драм Миколи Зарудного «На крутих берегах», «Ніч і полум'я», «Якщо ти любиш?» Естетичне новаторство в поезії Андрія Малишка та Дмитра Павличка. Діалектика художнього пошуку Олесья Гончара та Михайла Стельмаха. Функція РОЛІТів.

Генезис поетичної творчості в період з кінця 60–80-х рр. Взаємовплив процесів суспільно-політичного та культурного життя країни і розвитку літератури. Шістдесятництво як суспільно-культурний рух, історична зумовленість його появи в українській літературі. Поетична творчість шістдесятників. Ідейно-художні виміри творчості І. Світличного, його вплив на культуру шістдесятників. Поетична творчість І. Драча. Проблематика й стильові тенденції української поетичної творчості 70–80-х років ХХ ст. Психологізм як поетикальна домінанта творчості І. Жиленко. Міфологізм, народнопоетичні джерела лірики В.Голобородька. Художній світогляд і поетичні твори І.Малковича.

Творчість Л. Костенко. Біографія, життєве й творче кредо Л. Костенко. Теми, мотиви та поетична довершеність лірики Л. Костенко. Романи у віршах Л. Костенко як національно-художнє надбання. Історична та художня правда в романах у віршах “Маруся Чурай”, “Берестечко”. Композиція, система образів, стильові особливості роману у віршах “Маруся Чурай”. Проблематика й художня довершеність роману у віршах “Берестечко”. Л. Костенко як народний митець. Непересічність таланту поетеси. Л. Костенко в літературній критиці.

Творчість В. Симоненка. Загальний огляд життя і творчості В. Симоненка. Основні теми та мотиви у збірках “Тиша й грім”, “Земне тяжіння”, “Поезії”, “Лебеді материнства”, “Народ мій завжди буде”. “Казки...” В. Симоненка. Особливості художнього стилю поета. Місце В. Симоненка в українській літературі ХХ ст. В. Симоненко у літературній критиці.

Творчість Б. Олійника. Біографія поета. Хронологія творчості (“Б’ють у криницю ковалі”, “Дванадцятий вал”, “Вибір”, “Коло”, “Відлуння”, “Рух”, “Заклинання вогню”, “Стою на землі”, “Сива ластівка”, “У дзеркалі слова”, “Дума про місто” та ін.). Основні теми, мотиви, поетична стилістика творів Б. Олійника. Багатогранність творчості Б. Олійника періоду 80-х–90-х років ХХ – початку ХХІ ст.

Поетична творчість Е. Андіївської. Багатство обдаровання

Е.Андієвської. Е. Андієвська -поет. Етапи її поетичної творчості. Цілісний аналіз поезій автора за вибором студента (збірки “Народження ідола”, “Риба і розмір”, “Кути опостінь”, “Базар”, “Пісні без тексту”, “Наука про землю”, “Кав’ярня”, “Спокуси святого Антонія”, “Вігілії”, “Архітектурні ансамблі”, публікації в журналі “Кур’єр Кривбасу” тощо).

Творчість В. Стуса. Життя-подвиг поета. Трагічна доля. В. Стус як поет-філософ. Екзистенційні мотиви його творчості. Проблематика й художні особливості зб. “Зимові дерева”, “Веселий цвинтар”, “Палімпсести” та ін., аналіз позазбіркових творів. В. Стус у духовному житті українського народу.

Творчість О. Гончара. Роман “Собор” “як один з найгуманніших творів” (Є. Сверстюк). Життєвий і творчий шлях О. Гончара. Літературна критика про творчість О. Гончара. Новелістичні традиції у романі О. Гончара “Тронка”.

Тема історичної та національної пам’яті в романах О. Гончара “Людина і зброя”, “Собор”, “Циклон”, “Твоя зоря”. Літературна історія роману О. Гончара “Собор”. Його проблематика та художні особливості. Образ собору як композиційного центру роману О. Гончара “Собор”. Проблема духовності в романі О. Гончара “Собор”. Мала проза О. Гончара. Публіцистика О. Гончара (чорнобильська тема, кн. “Чим живемо” та ін.).

Творчість А. Дімарова. Початок творчої діяльності, перші романи автора (“Його сім’я”, “Ідол”). Проза періоду 60-х років (“І будуть люди”, “Зінське щеня”). Сільські, містечкові й міські історії А. Дімарова. Проза Дімарова останніх десятиліть (новели та оповідання, “Самосуд”, “Молитва по Марії”, “Ціпоньки-ціпи” та ін. твори).

Творчість П. Загребельного. Загальний огляд життєвого шляху й творчості письменника. Історичні романи П. Загребельного (“Диво”, “Первоміст”, “Смерть у Києві”, “Євпраксія”, “Роксолана”, “Я, Богдан”). Художні пошуки розв’язання проблем сучасності (“День для прийдешнього”, “З погляду вічності”, “Розгін”). Внесок П. Загребельного у гумористично- химерну прозу (“Левине серце”, “Вигнання з раю”). Творчість письменника періоду 80–90-х рр. (“Неймовірні оповідання”, “День шостий”, “Гола душа”, „Юлія...”, “Тисячолітній Миколай”, “Брухт” та ін.). Значення творчості П. Загребельного.

Творчість Ю. Мушкетика. Біографічні відомості про письменника.

Рання творчість. Зацікавленість історичними темами (“Семен Палій”, “Гайдамаки”). Художнє розроблення тем сучасності, морально-етичних проблем у творах “Жорстоке милосердя”, “Біль”, “Біла тінь”, “Вернися в димсвій”, “Літній лебідь на зимовому березі” та ін. Подальший розвиток і художньо-критичне переосмислення історичних тем (“Суд над Сенекою”, “На брата брат”).

Творчість Р. Іваничука. Життєвий шлях, джерела творчості Р. Іваничука.

Літературні початки (новели та повісті, перший роман-трилогія “Край битого шляху”). Р.Іваничук як автор історичної прози (“Мальви”, “Четвертий вимір”, “Журавлиний крик”, “Орда” та ін.). Творчість письменника на тлі літературного процесу 90-х рр. ХХ ст.

Творчість братів Тютюнників. Неореалістична стильова тенденція в українській прозі. Біографічні відомості про письменників. Загальна характеристика їх творчості. Спроба оновлення реалістичних принципів у романі

Г. Тютюнника “Вир”. Неореалістична основа малої прози Гр. Тютюнника. Аналіз новел та оповідань Гр. Тютюнника. Опозиція прози Гр. Тютюнника “соціалістичному реалізму”.

“Химерна проза” в українській літературі. Її історичні джерела та художня еволюція. Аналіз “химерної прози” В. Земляка.

Творчість В. Дрозда. Загальна характеристика творчості. Аналіз творів: “Ірій”, “Білий кінь Шептало”, “Музей живого письменника...”.

Творчість Вал. Шевчука. Вал. Шевчук як художник слова, літературний критик і вчений. Роман-балада “Дім на горі”. Міфологізм і апокрифічність прози Вал. Шевчука (“На полі смиренному”, “Птахи з невидимого острова”, “Сповідь”). Шевчук – художник-філософ, художник-інтелектуал. Місце роману “Три листки за вікном” у творчому доробку автора. Мала проза Шевчука. Творчість письменника періоду 90-х рр.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. Київ : Смолоскип, 2006. 464 с.
2. Білоус П.В. Історія української літератури XI-XVIII ст. : навч. посіб. К., 2009.
3. Возняк М.С. Історія української літератури: В 2-х т. Львів, 1992. Т.1; Львів, 1994. Т. 2.
4. Грицай М.С., Микитась В.Л., Шолом Ф.Я. Давня українська література: Підручник. 2-е вид. К., 1989.
5. Гром'як Р. Давнє і сучасне: Вибрані статті з літературознавства. Тернопіль, 1997.
6. Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т. Т. 1 / упор. В.Яременко; Авт. передм. Н. Кононенко; Приміт. Л. Дунаївської. К., 1993.
7. Гундорова Т. Про Явлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму : монографія. Вид. 2-ге, перероблене та доповнене. К. : Критика, 2009. 447 с.
8. Давня українська література: словник - довідник / авт.-уклад. Б. Білоус, П. Білоус, О. Савенко; за ред. П. Білоуса. Київ: ВЦ "Академія", 2015. 208 с.
9. Демченко С., Сафонов Ю. Давня Українська література (X–XIII століття): практикум : навч. посіб. Київ, 2013.
10. Єфремов С. Історія українського письменства. Від початків до Костомарова. К. – Лейпціг, 1919. Фотопередрук у Мюнхені 1989 р.
11. Живиця: Хрестоматія української літератури XX століття. У 2 кн. Кн. 1 / за ред. М.М. Конончука. К. : Твім інтер, 1998. 720 с.
12. Живиця: Хрестоматія української літератури XX століття. У 2 кн. Кн. 2 / за ред. М.М. Конончука. К. : Твім інтер, 1998. 624 с.
13. Історія української літератури XX – поч. XXI ст.: навч. посіб.: у 3-т. Том 1.: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів/за ред. В.І. Кузьменка. К.: Академвидав, 2013. 588 с.
14. Історія української літератури XX – поч. XXI ст.: навч. посіб.: у 3-т. Том 2.: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / за ред. В.І. Кузьменка. К.: Академвидав, 2014. 532 с.
15. Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття): Підручник / П.П. Хропко, О.Д. Гнідан, П.І. Орлик та ін. К., 1992.
16. Історія української літератури 70-90-х рр. XIX ст.: У 2 т. / за ред. О. Гнідан. К., 1999.
17. Історія української літератури XIX ст.: У 2 кн. / за ред. М.Г. Жулинського. К., 2006.
18. Історія української літератури. У 2 т. / за ред. І. Дзеверіна. К., 1988.
19. Історія української літератури. XIX століття: У 3 кн. / за ред М.Т. Яценка. К., 1997.
20. Історія української літератури XX століття: У 2 кн. Кн. 1. / за ред. В.Г. Дончика. К. : Либідь, 1998. 464 с.

21. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2. / за ред. В.Г. Дончика. К.: Либідь, 1998. 456 с.
22. Калантаєвська Г. Українська література ХІХ століття : навч. посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 237 с.
23. Камінчук О. Художній дискурс української поезії кінця ХІХ – початку ХХ ст. : монографія. К. : Педагогічна преса, 2009. 350 с.
24. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : підручник. У 10 т. Т. 1 : У пошуках іманентного сенсу. К. : Академія, 2013. 510 с. (Серія «Альма-матер»).
25. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : підручник. У 10 т. Т. 2 : У пошуках іманентного сенсу. К. : Академія, 2013. 622 с. (Серія «Альма-матер»).
26. Кононенко П.П. Українська література: Проблеми розвитку. К., 1994.
27. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Знання-Прес, 2005. 591 с.
28. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі : монографія. Київ : Стилос, 2008. 544 с.
29. Павлюк М.М. Творчий метод і поетика Т. Шевченка. К., 1980.
30. Пелешенко Ю.В. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина ХІІІ–ХV ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції. Київ, 2004.
31. Полєк В.Т. Історія української літератури Х–ХVІІ століть: навч. посібник. К., 1994.
32. Руснак І.Є. Український фольклор: навчальний посібник. К. : Академія, 2010. 304 с.
33. Свєрбілова Т., Малютіна Н., Скорина Л. Від модерну до авангарду: жанрово-стильова парадигма української драматургії першої третини ХХ століття : монографія / за заг. ред. Л. Скорини. Черкаси, 2009. 598 с.
34. Скорина Л. Література та літературознавство української діаспори: курс лекцій. Черкаси : Брама; Україна, 2005. 383 с.
35. Сивачук Н. Український дитячий фольклор : підручник. Вид. 2-е, випр., К., 2009.
36. Сліпушко О. Софія Київська: Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (Х-ХІІІ століття). К., 2002.
37. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3 кн. / упор. В. Яременко, Є. Федоренко. К., 1993–1994.
38. Теорія літератури: [підручник] / за наук. ред. Олександра Галича. 3-тє вид. Київ : Либідь. 2006. 488 с.
39. Ткачук М. Українська література ХХ століття. К. : КНТ, 2018. 608 с.
40. Ткачук М. Українська поезія останньої третини ХІХ століття: основні тенденції розвитку й естетична стратегія. Тернопіль : Мандрівець. 2018. 235с.
41. Філоненко С.О. Усна народна творчість: навч посіб. К. : Центр учбової літератури, 2020. 416 с.
42. Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття

(неоромантизм, символізм, експресіонізм) : монографія. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 413 с.

43. Чижевський Д.І. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль, 1994.
44. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця ХІХ – поч. ХХ ст. : монографія. К. : Задруга, 2003. 354 с.

Додаткова література

2. Біла А. Символізм. К. : Темпора, 2010. 272 с.
3. Білецький О. Літературно-критичні статті. К., 1990.
4. Білоус Б. “Повість минулих літ”: історія чи література? Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2004. № 2.
5. Білоус П. “Слово про Ігорів похід”: казка зі щасливим кінцем? Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2002. № 4.
6. Верба Г.М. Ключ до християнської філософії Григорія Сковороди («Сковорода і Біблія». Путівник). Тернопіль, 2007.
7. Голомб Л. Із спостережень над українською поезією ХІХ–ХХ століть: збірник статей / передмова В. Барчан. Ужгород: Гражда. 2005. 380 с.
8. Голомб Л. Петро Карманський: життя і творчість: монографія. Ужгород: Гражда, 2010. 246 с.
9. Демська-Будзуляк Л. Драма свободи в модернізмі: Пророчі голоси драматургії Лесі Українки: монографія. К.: Академвидав, 2009. 181, [2] с. (Серія «Монограф»).
10. Єгорова Ю. Поліфонізм біблійно-християнських мотивів як вияв самотності у збірці І. Франка «Із днів журби». Українські студії в європейському контексті // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції з міжнародною участю «Українська література в загальноєвропейському контексті» (м. Мелітополь, 26 березня 2021 року): збірник наукових праць, 2021. №3. С. 98–109.
11. Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. Вид 2-е, доп. Київ : Наукова думка, 2020. 645 с.
12. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. Вид. 3-є. Київ : Комора, 2018. 656 с.
13. Ільницький М. На перехрестях віку: У 3-х кн. Кн. 3. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. 902 с.
14. Історія української літератури та літературно-критичної думки кінця ХІХ – початку ХХ століття: підручник / [кол. авт.: О.А. Галич, О.О. Бровко, І.А. Веретейченко, Л.Л. Нежива, Т.П. Шестопалова; за наук. ред. О.А. Галича. Луганськ : Альма-матер, 2008. 479 с.
15. Ковацька О. Експериментальні вітрила української прози 20-х років ХХ століття. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2020. 224 с.
16. Коломієць В., Коломієць Т. Образ матері і дитини у творчості Тараса

- Шевченка // Українська мова та література: Посібник для вчителів – словесників, студентів – філологів, вступників до вузів. К., 1996.
17. Левченко Г. Міф проти історії: семіосфера лірики Лесі Українки: монографія. К. : Академвидав, 2013. 329 с. (Серія «Монограф»).
  18. Малютіна Н.П. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ ст.: навчальний посібник. К. : Академвидав, 2010. С. 204–235. (Серія «Альма-матер»).
  19. Матусяк А. Химерний Яцків: Модерністський дискурс у прозі Михайла Яцкова. Вроцлав; Львів : ЛА «Піраміда», 2010. 223 с. (Серія «Українська класика: світовий контекст»).
  20. Мельник О. Модерністський феномен Михайла Яцкова: канон та інтерпретація: [монографія]. К. : Наукова думка, 2011. 294 с. (Проект «Наукова книга» (Молоді вчені)).
  21. Меркулов М. Творчість Климентія Зиновієва в контексті української літератури епохи Бароко: дис. канд. філол. наук : 10.01.01. Київ, 2020, 202с.
  22. Мишанич О. Давня українська література (ХІ-ХVІІІ ст.). Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Сторінки історії. Київ : Наукова думка, 2003.С. 46–85.
  23. Моклиця М. Модернізм в українській літературі ХХ століття: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 392 с.
  24. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 327 с.
  25. Нахлік Є.К. Українська романтична проза 20-60-х рр. ХІХ ст. К., 1988.
  26. Павлишин М. Ольга Кобилянська: прочитання. Друге видання. Харків : Акта, 2011. 359 с.
  27. Піхманець Р. Із покутської книги буття. Засади творчого мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича: монографія. К. : Темпора, 2012. 578 с.
  28. Поліщук Я. І ката, і героя він любив: Михайло Коцюбинський: літературний портрет. К. : ВЦ «Академія», 2010. 302 с. (Серія «Життя і слово»).
  29. Ткаченко Р. Поклик Химери: декаданс в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: монографія. К. : Книга, 2010. 135 с.
  30. Шкандрій М. Авангардне мистецтво в Україні, 1910–1930: пам'ять, за яку варто боротися / пер. з англ. І. Семенюк. Харків : Фабула, 2021. 224 с.
  31. Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття (неоромантизм, символізм, експресіонізм) : монографія. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 413 с.
  32. Українська література ХІХ століття: хрестоматія: навч. посіб. / упоряд. Н.М. Гаєвська. Київ : Либідь, 2006. 1328 с.
  33. Яструбецька Г.І. Динаміка українського літературного експресіонізму : монографія. Луцьк : Твердиня, 2013. 380 с.
  34. Hundorova T. Modernism after the Postmodern: Other Modernisms // Comparative Literature & World Literature. Peking: Peking University Press, 2014. № 5. P. 2–13.

Критерії оцінювання

Набуті знання та вміння оцінюються за **критеріями**:

Екзаменаційний білет з фахового вступного випробування містить три теоретичних завдання та 50 тестових питань з «Української мови та літератури». Тестові питання оцінюються в 50 балів (по 1 балу на кожне завдання), відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється в 50 балів.

Оцінка за складання екзамену виставляється за 200-бальною шкалою. Рівень відповіді і бал на вступному екзамені залежатимуть від того, наскільки правильною, глибокою, логічно побудованою буде відповідь абітурієнта.

Екзаменаційна комісія при оцінюванні відповіді виходитиме з таких характеристик:

Рівень	Кількість балів	Характер відповіді на теоретичні питання
Низький	100-123	Абітурієнт не усвідомлює змісту питань, тому його відповіді не конкретні, не висвітлюють суті лінгвістичного або літературного явища. Крім того, низький рівень визначається ще й тоді, коли спостерігається слабка текстуальна обізнаність із програмним твором, науковою літературою, не простежується логіка викладу у відповідях абітурієнта на поставлені запитання.
Задовільний	124-149	Відповіді на питання білета мають фрагментарний, несистемний характер. Абітурієнт досить поверхово володіє знаннями, недостатньо обізнаними із текстами, має слабкі вміння; його відповіді рясніють другорядними міркуваннями, що безпосередньо не стосуються запитань білета. Крім того, абітурієнт припускається орфографічних і стилістичних помилок.
Достатній	150-174	У відповідях на питання білета трапляються окремі неточності або помилки не принципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, знання текстів програмних творів, вміння застосовувати теоретичні знання на практиці. У відповідях дотримана логіка викладу, мова відповіді літературна.
Високий	175-200	Абітурієнт дає повні і розгорнуті відповіді на питання білету, демонструє, де необхідно, теоретичні положення прикладами. Відповіді абітурієнта свідчать про розуміння матеріалу нарівні аналізу закономірностей матеріалу, характеризуються знанням визначальних думок учених. Мова викладу літературна.